

Voor elke vraag is het correcte antwoordalternatief geel gemarkeerd en staat de verantwoording onder de vraag in cursief.

Het onderscheid tussen de functionele en cognitieve leerpsychologie wordt in de cursustekst gedefinieerd in termen van

- (1) de doelen die leerpsychologen hebben
- (2) de methodes die leerpsychologen gebruiken
- (3) de effecten die leerpsychologen onderzoeken
- (4) de definitie van leren die leerpsychologen gebruiken

In de cursustekst vertrekken we van één gezamenlijke definitie van leren die zowel binnen de functionele als cognitieve benadering gebruikt wordt. In beide benaderingen worden dezelfde effecten (vb., klassieke conditionering) onderzocht en worden hiervoor dezelfde methodes gebruikt. Het onderscheid tussen de twee benaderingen wordt enkel gedefinieerd in termen van de doelen (functionele: moderatoren van leren beschrijven om te komen tot betere prediction-and-influence; cognitieve: mentale mediators van leren begrijpen)

Ontogenetische adaptatie wordt in de cursustekst gedefinieerd als

- (1) een mentaal proces
- (2) een procedure
- (3) een moderator
- (4) een effect

Ontogenetische adaptatie is hetzelfde als "leren" en wordt in de cursustekst dus beschouwd als een effect.

Stel dat een rat leert om op een rechtse knop te duwen wanneer een rood licht langer brandt dan een groen licht en op een linkse knop te duwen wanneer een groen licht langer brandt dan een rood licht. Deze verandering in gedrag is een voorbeeld van

- (1) klassieke conditionering
- (2) complex leren
- (3) gemodereerd leren
- (4) een meta-regelmatigheid

Het is een voorbeeld van complex leren omdat de verandering in gedrag te wijten is aan de gezamenlijke impact van meerdere regelmatigheden. Meer bepaald gaat het om een effect van meta-regelmatigheden. Het is dus geen vorm van gemodereerd leren. Het is ook geen meta-regelmatigheid (maar een effect van meta-regelmatigheden).

Stel dat men een luide toon herhaaldelijk aanbiedt en dat hierdoor de reactie op de toon sterker wordt. Dit is een voorbeeld van

- (1) sensitisatie
- (2) habituatie
- (3) klassieke conditionering
- (4) operante conditionering

Sensitisatie is een toename in intensiteit van een reactie op een stimulus als gevolg van het herhaald aanbieden van een stimulus. Het is geen habituatie want dat gaat altijd om een daling in intensiteit van een reactie. Het is geen klassieke of operante conditionering want daar is de verandering in gedrag te wijten aan het samen aanbieden van twee prikkels (en dus niet het herhaaldelijk aanbieden van één prikkel).

Stel dat de reactie op een luide knal minder intens wordt als gevolg van het herhaald aanbieden van de luide knal. Wat biedt hiervoor GEEN mogelijke verklaring?

- (1) De luide knal werd opgenomen in het neuronaal model van de omgeving.
- (2) De novelty van de luide knal is afgenomen.
- (3) De significance van de luide knal is afgenomen.
- (4) Er is habituatie opgetreden.

Als je zegt dat de reactie op de luide knal minder intens wordt als gevolg van het herhaald aanbieden van de luide knal, dan is dat een voorbeeld van habituatie. Habituatie is een effect. Het is geen mentaal mechanisme en kan dan ook geen verklaring bieden voor het effect (iets kan zichzelf niet verklaren). De andere drie opties verwijzen wel naar onderliggende mechanismes die in principe een verklaring kunnen bieden voor habituatie als effect.

Een stijging in huidgeleiding zoals ontlokt door een onverwachte prikkel wordt beschouwd als

- (1) een orientatierespons
- (2) een willekeurig gedrag
- (3) een component van de orientatierespons
- (4) een voorbeeld van sensitisatie

De oriëntatierespons omvat verschillende componenten waaronder een stijging in huidgeleiding. Het is een onwillekeurig gedrag (en dus geen willekeurig gedrag). Het is geen oriëntatierespons maar slechts een deel / component van de orientatierespons. Het is geen sensitatie want het gaat om de reactie op een prikkel en niet om een verandering in de reactie op een prikkel.

Iacono en Lykken (1983) presenteerden herhaaldelijk een luide toon (110 dB) en onderzochten de mate waarin dit leidde tot een daling in de huidgeleidingsrespons die door de toon werd uitgelokt. Bepaalde proefpersonen kregen de opdracht om de tonen zo goed mogelijk te negeren. Aan anderen werd gevraagd om de tonen te tellen en na te gaan of elke toon hetzelfde was. Habituatie was meer uitgesproken in de eerste groep. Dit verschil tussen groepen zou je het best kunnen verklaren op basis van

- (1) het model van Sokolov
- (2) het model van Bradley
- (3) het model van Solomon
- (4) het Rescorla-Wagner model

De opdracht om tonen te tellen kan de relevantie van de tonen verhogen en er voor zorgen dat die relevantie hoog blijft zelfs na herhaalde aanbiedingen van de toon. Relevantie is één van de factoren die volgens Bradley de oriëntatierespons bepaalt. Voor het model van Sokolov telt enkel hoe nieuw/onverwacht de prikkel is, wat niet zou mogen beïnvloed worden door wat de proefpersonen met de toon moeten doen. De modellen van Solomon en Rescorla-Wagner gaan niet over habituatie van de oriëntatierespons.

In de cursustekst wordt het onderscheid tussen CS en US gemaakt op basis van

- (1) de onafhankelijke variabele
- (2) biologische relevantie
- (3) de afhankelijke variabele
- (4) de volgorde waarin prikkels worden aangeboden

De CS is die prikkel waarvan men nagaat of de reactie erop verandert. De US is die prikkel die men samen aanbiedt met de CS. Het onderscheid wordt dus gemaakt in termen van de afhankelijke variabele (wat men meet). In principe kan een CS na de US komen (zoals in backward conditioning procedures). Biologische relevantie speelt hierin geen rol (vb., een US kan ook neutraal zijn zoals in studies over contingentie leren).

Wat hebben de procedure van klassieke conditionering van salivatie en de procedure van klassieke conditionering van de oogknipperreflex gemeenschappelijk?

- (1) De aard van de UR
- (2) De aard van de CR
- (3) De CR lijkt op de UR
- (4) De UR is voorwaardelijk

In beide procedures lijkt de CR op de UR (salivatie als CR en als deel van de UR; oogknipperen als CR en als deel van de UR). De aard van de CR en van de UR verschilt (salivatie vs. oogknipperen). De UR is niet voorwaardelijk.

Bij observationele klassieke conditionering komt de US overeen met

- (1) de stimulus waarop het model reageert
- (2) het gedrag van een model
- (3) het gedrag van de observator
- (4) de stimulus die aangeeft of het model reageert op een andere stimulus

De stimulus waarop het model reageert kan je zien als de CS (want je gaat na of de reactie op die stimulus verandert). De observator wordt bloot gesteld aan de CS en aan de US, dus het gedrag van de observator kan niet zelf de US zijn. In de cursustekst staat ook dat het gedrag van de observator niet betrokken kan zijn in de regelmatigheid. Een stimulus die aangeeft of het model reageert zou je kunnen zien als een occasion setter of als een Sd, maar niet als een US.

Wat biedt evidentie voor autoshaping?

- (1) een interactie tussen de aard van de R en de aard van de Sr
- (2) een impact van een CS-US relatie op willekeurig gedrag
- (3) een operant gedrag dat onder controle staat van de relatie tussen twee prikkels
- (4) het stap voor stap boetsen van een nieuw operant gedrag

Autoshaping is een verandering in willekeurig gedrag als gevolg van het samen aanbieden van twee prikkels. Optie 1 biedt evidentie voor de rol van intrinsieke relaties in operante conditionering. Optie 3 biedt evidentie voor complex (relationeel) leren. Optie 4 gaat over shaping van operant gedrag.

Wat maakt per definitie deel uit van de procedure van studies over uitdoving?

- (1) CS-alleen aanbiedingen
- (2) Een verandering in de aard van de US.

- (3) Een meting van willekeurig gedrag.
- (4) Compound stimuli

Uitdoving is een daling in de CR als gevolg van CS-alleen aanbiedingen na de CS-US aanbiedingen. Er moeten dus steeds CS-alleen aanbiedingen zijn. Optie 2 verwijst naar US-revaluatie. Uitdoving kan zowel betrekking hebben op willekeurig als op onwillekeurig gedrag. Uitdoving kan zowel betrekking hebben op individuele prikkels als op compound prikkels.

Wanneer cel a in de vierveldentabel groter is dan nul, dan is er per definitie sprake van

- (1) positieve contingentie
- (2) contiguïteit
- (3) negatieve contingentie
- (4) conditionele contingentie

Cel a geeft aan hoe vaak de CS en US samen voorkomen. Als ze minstens één keer samen voorkomen, kan men stellen dat er een contigue relatie is tussen de CS en US. Contingentie en conditionele contingentie is afhankelijk van alle vier cellen van de tabel.

Het Rescorla-Wagner model is een

1. S-R model
2. R-Sr model
3. S-S model
4. Propositioneel model

Het is een model dat veronderstelt dat associaties gevormd worden tussen de representatie van de CS en de representatie van de US. Het is dus een S-S model. Een S-R model veronderstelt een associatie tussen de representatie van de CS en de representatie van de UR. R-Sr modellen gaan altijd over operante conditionering terwijl Rescorla-Wagner gaat over klassieke conditionering. Het is geen propositioneel maar een associatief model.

De uitwerking van het SOP model van Wagner door Bouton is vooral gericht op het verklaren van bevindingen rond

1. blokkering
2. uitdoving
3. US-revaluatie
4. autoshaping

Bouton geeft een verklaring van uitdoving en gerelateerde fenomenen zoals renewal en spontaan herstel. Hij doet dat via de veronderstelling van contextueel afhankelijke inhibitorische associaties. In de cursustekst staat niets over het model van Bouton in relatie tot de andere drie fenomenen.

Welke vaststelling kan verklaard worden vanuit het idee van convergente evolutie?

- (1) De moderatoren van klassieke conditionering verschillen tussen diersoorten.
- (2) Sommige CSn zijn ecologisch valide.
- (3) Sommige USn zijn ecologisch valide.
- (4) Klassieke conditionering kan je terugvinden in de meeste diersoorten.

Het idee van convergent evolutie verwijst naar het feit dat verschillende diersoorten op een gelijkaardige manier evolueren omdat ze zich in een gelijkaardige omgeving bevinden. Zo biedt het feit dat er in de omgeving regelmatigheid is in het voorkomen van prikkels, kansen om de omgeving voorspelbaar te maken. Verschillende diersoorten zullen deze kans aangrijpen en dus de capaciteit ontwikkelen om hun gedrag te veranderen op basis van regelmatigheid in het voorkomen van twee prikkels (= klassieke conditionering). Convergent evolutie gaat over gelijkenissen tussen diersoorten en dus niet over verschillen (daarom is Optie 1 fout). Het heeft op zich niets met ecologische validiteit van prikkels te maken (daarom zijn Opties 2 en 3 fout). Bovendien verschillen ecologisch valide prikkels van diersoort tot diersoort terwijl convergente evolutie verwijst naar gelijkenissen tussen diersoorten.

Wat is op descriptief niveau de unit van een Sr stimulus klasse?

1. Een criterium dat de bekrachtigende waarde van een stimulus bepaalt.
2. Een criterium dat bepaalt welke stimuli volgen op een gedrag.
3. Een criterium dat bepaalt welke stimuli aangeven dat R gevolgd wordt door Sr.
4. Een criterium dat bepaalt welke type van responsen gevolgd wordt door een Sr.

Het descriptief niveau is het niveau van de procedure, van wat men doet. De onderzoeker bepaalt op dat niveau welke stimuli zullen gebruikt worden als Sr. Het criterium daarvoor is de unit van de Sr stimulus klasse (vb., een bepaald type van voedselkorrel met een bepaalde grootte, vorm, en samenstelling). Bekrachtigende waarde verwijst naar een effect (naar hoe sterk de impact is van de R-Sr relatie op het gedrag). Stimuli die aangeven dat R gevolgd wordt door Sr zijn Sds. Het type van responsen verwijst naar de R klasse.

Waar staat het begrip "behoefte" centraal?

1. In de theorie van Hull
2. In het principe van Premack
3. In het respons deprivatie model
4. In de law-of-effect zoals voorgesteld door Thorndike.

Hull spreekt over behoeftes. Premack over natuurlijke frequentie. Het respons deprivatie model over natuurlijke en situationele frequentie. Law-of-effect enkel naar goed/slecht.

Hoewel we dit niet in de cursustekst besproken hebben, spreekt men soms niet enkel over de drie-termen-contingentie maar ook over de vier-termen-contingentie. Bepaal, op basis van wat wel in de cursustekst staat, welke van onderstaande alternatieven als vierde element kan toegevoegd worden aan de drie-termen-contingentie?

1. Discriminatieve prikkels
2. Occasion setters
3. Bekrachtigers
4. Sr-vormende ingrepen

Optie 1 (Sd) en Optie 2 (Sr) maken al deel uit van de drie-termen-contingentie. Occasion setters is een term uit onderzoek naar klassieke conditionering. Sr-vormende ingrepen kunnen wel toegevoegd worden als vierde element van de vier-termen-contingentie.

Wat is een andere uitdrukking voor Sd?

1. Consequent
2. Antecedent
3. Establishing operation
4. Occasion setter

Antecedent is iets dat voorafgaat aan. Het is de eerste term van de drie-termen-contingentie en dus een ander woord voor Sd. Consequent is de Sr. Establishing operation is een eventuele vierde term. Occasion setter is een term uit onderzoek naar klassieke conditionering.

Wanneer we in de cursustekst spreken over de Sr-functie, dan hebben we het over

1. de impact van R-Sr relatie op R
2. de unit die de Sr stimulus klasse definieert
3. de unit die de response klasse definieert
4. de impact van Sr-vormende ingrepen

Sr-functie is op het functionele niveau, dus op het niveau van effect of impact, meer bepaald de impact van de R-Sr relatie (dus de bekrachtigende functie). Het gaat niet om de impact van Sr vormende ingrepen. De andere twee opties verwijzen niet naar impact / bekrachtiging als effect.

Stel dat proefpersonen geld krijgen telkens de elektrische activiteit in hun hersenen afneemt. Ze slagen hierin door afwisselend hun ogen te sluiten en te openen. Dit is een voorbeeld van

1. rechtstreekste operante conditionering van onwillekeurig gedrag
2. onrechtstreekse operante conditionering van onwillekeurig gedrag
3. onrechtstreekse operante conditionering van willekeurig gedrag
4. rechtstreekse operante conditionering van willekeurig gedrag

Het afwisselend sluiten en openen van ogen is een willekeurig gedrag. De relatie tussen een onwillekeurige R (elektrische activiteit in de hersenen) en Sr (geld) heeft een invloed op die onwillekeurige R (elektrische activiteit in de hersenen). Dit wil zeggen: er treedt operante conditionering van onwillekeurig gedrag op. Dit gebeurt omwille van het afwisselend sluiten en openen van ogen, dus omwille van een verandering in willekeurig gedrag. Het is dus een onrechtstreekse vorm van operante conditionering. Dit is dus een voorbeeld van onrechtstreekse operante conditionering van onwillekeurig gedrag.

In studies rond vermijdingsleren is er

1. Een negatieve contingentie tussen gedrag en een negatieve Sr
2. Een positieve contingentie tussen gedrag en een negatieve Sr
3. Een negatieve contingentie tussen gedrag en een positieve Sr
4. Een positieve contingentie tussen gedrag en een positieve Sr

In vermijdingsleren zal het gedrag leiden tot de afwezigheid van een negatieve Sr (vb., een schok). Er is dus een negatieve contingentie tussen R en Sr: als R aanwezig is / gesteld wordt, is de kans op aanwezigheid van Sr kleiner dan wanneer R niet gesteld wordt.

Stel dat er 30 situaties zijn. In 10 situaties duwt de rat op de hendel en volgt er voedsel. In 10 situaties duwt de rat niet op de hendel maar wordt er toch voedsel aangeboden. In 10 situaties duwt de rat niet op de hendel en wordt er ook geen voedsel aangeboden. Wat is de contingentie tussen het duwen op de hendel en het krijgen van voedsel?

1. 1
2. 0.5
3. 0
4. -0.5

Cel a = 10, cel b = 0, cel c = 10, cel d = 10. $P(Sr/R) = 10/10 = 1$. $P(Sr/Rafw) = 10/20 = .50$. $1 - .50 = .50$

Als we het model van Bouton (1993) vertalen naar operante conditionering, dan kunnen discriminatieve prikkels een impact hebben op operant gedrag omwille van

1. De impact van Sd representaties op de activiteit van de R-Sr associatie
2. Sd-R associaties
3. Sd-Sr associaties
4. Propositionele kennis over de voorwaarden waaronder gedrag leidt tot bepaalde uitkomsten

Bouton introduceerde het idee van contextafhankelijke activiteit van associaties. Dit idee vinden we ook terug in modellen van operante conditionering waarbij de Sd (als element van de context) invloed heeft op de associatie tussen R en Sr. Het gaat niet om associaties op zich maar om de modulatie van associaties. Het gaat niet om propositionele modellen maar om associatieve modellen.

Welke factor speelt geen rol in het twee-factoren model van Mowrer over vermijdingsleren?

1. Het ontsnappen aan geconditioneerde vrees
2. Het ontsnappen aan de pijnlijke elektrische schok
3. Het samengaan van het waarschuwingssignaal en de pijnlijke elektrische schok
4. Het vermijden van geconditioneerde vrees

Voor Mowrer moet er een fysiek resultaat zijn, zoals het stoppen van een aanwezige schok (Optie 2) of het stoppen van geconditioneerde vrees (Optie 1). Geconditioneerde vrees is het gevolg van het samen aanwezig zijn van het waarschuwingssignaal en de schok (Optie 3). Bij het vermijden van geconditioneerde vrees is er echter geen fysiek resultaat want bij vermijden is de geconditioneerde vrees nog niet aanwezig op het moment dat het gedrag gesteld wordt (zie het onderscheid tussen vermijden en ontsnappen).

De matching law is enkel geldig bij

1. Fixed interval schema's
2. Fixed ratio schema's
3. Variabele interval schema's
4. Variabele ratio schema's

Is een loutere kennisvraag. Staat letterlijk in de cursustekst.

Welke antwoordalternatief beschrijft een procedure van negatieve bekrachtiging?

1. Een werknemer meldt het wangedrag van een collega aan zijn oversten en hierdoor stopt het wangedrag.

2. Een werknemer meldt de extra uren die ze heeft gewerkt aan haar oversten en krijgt hierdoor extra geld uitbetaald.
3. Een kind duwt een muntstuk in een automaat en krijgt hierdoor snoep.
4. Een student heeft een woedeaanval en de leerkracht geeft hem een knuffel om hem te kalmeren.

Negatieve bekrachtiging is een vorm van bekrachtiging (de R-Sr relatie leidt tot een toename in frequentie van gedrag) waarbij R zorgt voor het stoppen van (ontsnappen) of het uitblijven van (vermijden) de Sr. Dit is het geval in Optie 1: stoppen van wangedrag (Sr) als gevolg van het melden (R). Opties 2 en 3 zijn voorbeelden van positieve bekrachtiging (R neemt toe omdat R leidt tot aanwezigheid Sr). Optie 4 is een beschrijving van een procedure en niet van een effect (er staat niet of het gedrag verandert).

Welk van de onderstaande alternatieven is een noodzakelijke component van een functionele analyse?

1. Via experimenteel onderzoek nieuwe functionele concepten zoals "complex leren" introduceren.
2. Het verzamelen van basislijn gegevens over het gedrag dat men wil veranderen.
3. Het veranderen van R-Sr associaties.
4. Voorkomen dat kinderen zichzelf fysiek beschadigen.

Elke functionele analyse vertrekt met het meten van gedrag (Optie 2). Hiervoor gebruikt men bestaande functionele concepten in plaats van op zoek te gaan naar nieuwe functionele concepten zoals complex leren. Er wordt niet verwezen naar mentale concepten zoals R-Sr associaties. En het gaat niet noodzakelijk altijd over kinderen die zich fysiek beschadigen.

Je cliënt is verslaafd aan het eten van vet voedsel en frisdrank met suiker. Hij consumeert beide 10 keer per dag. Je voert een functionele analyse uit en implementeert een interventie gericht op het reduceren van het eten van vet voedsel. De client eet na de interventie slechts twee keer per dag vet voedsel. Wat zou een voorbeeld zijn van generalisatie?

1. De cliënt drinkt na de interventie minder frisdrank met suiker.
2. De cliënt begint te roken.
3. De cliënt stopt een maand later volledig met het eten van vet voedsel.
4. De cliënt drinkt na de interventie meer frisdrank met suiker.

Bij generalisatie treedt hetzelfde effect op voor een ander gedrag. Dit is het geval voor Optie 1. Bij Opties 2 en 4 is de richting van het effect omgekeerd (eten van vet voedsel neemt af terwijl roken en frisdrank drinken toeneemt). Bij Optie 3 is er maar één gedrag (eten van vet voedsel).

